

Stalin, policy documents of the CPSU) and thematically (activities CPSU) were significantly narrowed. The main attention was paid to Party's work. Much less coverage was gained to the economic importance of the hydro cascade. For the most part it was evaluated as positive. Only Oliynychenko M. briefly enumerated some of its shortcomings: blue-green algae, shallow flooded areas (The Horsemarshes) and others.

Thus, the materials are proving fairly high level of the study of the Dnieper in the historic studios in the Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Keywords: historiography, Dniper, the Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kiev Documentary School, ecology, river.

До редакції надійшла 24.10.2016.

УДК 930=133.1=161.2:94(477):327«2013/2016»

© Ольга Савицька
(Київ)

«УКРАЇНЬСЬКА КРИЗА» У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ФРАНКОФОННІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

У статті проаналізовано наукові праці вітчизняних і франкомовних істориків, присвячені дослідженню «української кризи» та аналізу основних її причин і наслідків. «Українська проблема» («українські уроки» чи «українська криза») – це різка зміна ситуації на світовій арені, із-за неспроможності міжнародних організацій, таких як ООН, ОБСЄ та ін., своєчасно та адекватно відповісти на виклики сучасності.

Стаття присвячена розкриттю поняття «українська криза» та аналізу наукових дискурсів франкомовних видань і вчених з «української проблеми», а також бачення вітчизняних дослідників цього питання.

Методологічною основою роботи є комплексний і системний підходи, принципи історизму та наукової об'єктивності. З метою порівняння поглядів науковців застосовано порівняльний аналіз різних джерел – науково-порівняльний метод; за допомогою проблемно-хронологічного методу – виокремлено тематичні питання, які порушувалися в історіографії на різних етапах її розвитку, і, нарешті, на підставі історично-генетичного методу, з'ясовано зумовленості зовнішньополітичних відносин України на базі внутрішньої політики.

Мета дослідження полягає у виявленні та історіографічному аналізі наявного комплексу публікацій про «українську кризу», концептуальних і змістовних особливостей відображення цього явища в історичній літературі; простежено основні історіографічні групи досліджень і з'ясовано стан наукової розробки теми вітчизняною та франкомовною історіографією; проаналізовано комплекс джерел та обґрунтовано теоретико-методологічні засади наукового вивчення проблеми; здійснено історіографічний аналіз політичного, економічного та військового співробітництва України з країнами Європейського Союзу; встановлено рівень науковості та інформаційності праць; визначено напрямки майбутніх дослідницьких пошуків.

Особлива увага вчених присвячена діяльності та проблематиці сучасного стану таких міжнародних організацій, як ОБСЄ, ООН та ін., а також взаємин між Україною та Францією, як одного з засновників Європейського Союзу та впливового гравця на міжнародній арені.

Крім цього, в статті подається аналіз військових відносин між Україною та ЄС. Вітчизняні та франкомовні вчені, розглядаючи недоліки в діяльності міжнародних організацій, паралельно пропонують шляхи їх подолання, що в свою чергу, дасть змогу певним чином вирішити «українську кризу». У статті використано наукові доробки таких франкомовних вчених: Ж. Жеронімо, П. Лефорта, Ж. Носетті, Х. Васюліни, М. Ксав'єра та ін. Проаналізовано праці українських дослідників: О. Добржанської, О. Мітрофанової, В. Циватого та ін.

Висновок присвячений розкриттю відмінностей поглядів у історіографічних дослідженнях «українського питання» вітчизняних та іноземних вчених, а саме – різниця полягає в тому, що вітчизняні вчені наголошують на необхідності своєчасного й оперативного реагування з боку міжнародних організацій на кризові ситуації. У свою чергу, іноземні фахівці за основу досліджень беруть зовнішню та внутрішню політику України, але всі дослідники спільні в тому, що феномен «української кризи» сильно впливає на сучасні міжнародні відносини, змінюючи їх, демонструючи прогалини в системі міжнародного права, яка потребує змін не лише в просторі європейських взаємин, а й в масштабах світової політики.

Ключові слова: Україна, Франція, ЄС, ООН, ОБСЄ, «українська криза», міжнародні відносини.

«Українська криза» («українські уроки», «український прецедент») – це трансформація світового порядку із-за неспроможності міжнародних інститутів права та організацій (ООН, ОБСЄ) виконувати свої засадничі обов'язки по забезпеченню міжнародної безпеки. Франкомовні історіографи фіксують дату початку «кризи» як 21 листопада 2013 р., коли розпочалась революція Гідності. Вітчизняні дослідники наголошують, що вторгнення РФ на територію України стало поштовхом до розгортання кризи.

На сьогоднішній момент вирішення проблеми України є актуальною для дипломатів та державників Європи й світу. Монографія Ж. Жеронімо «Україна: геополітична бомба у серці війни» [8]. Дослідник доводить, що як «геополітична основа», Україна – найважливіший дипломатичний гравець, який цікавить двох потужних міжнародних гравців: США та РФ. Особливий статус нашої країни, як пострадянської держави, полягає в участі в національно-ліберальній європеїзації, але «революція» була спровокована недалекоглядною діяльністю президента В. Януковича. Зрештою, це призвело до зміни влади в Україні і викликало обурення одного з міжнародних гравців РФ. Дослідник говорить, що небажання президента В. Путіна втратити вплив на Україну, як дипломатично важливий чинник в імперському баченні світу президента РФ, призвело до початку «нової холодної війни». Автор простежує загострення «української кризи» та вплив її на різні країни: погіршення відносин між США та РФ, розгортання інформаційної війни.

Х. Васюлина у своїй роботі «Україна: передвісник Холодної війни у Європі?» [11] – висловлює точку зору, що «українська криза» – є причиною «нової холодної війни». Як зазначає дослідниця, «криза» передбачає найближчі війни різного виду в Європі. Україна з кожним роком змінює положення гравців на світовій політичній арені. Це відбувається так стрімко і непередбачено, що українське геополітичне положення стає матрицею майбутніх конфліктів.

Великий резонанс на території Франції отримала праця М. Ксав'єра «Україна. Чому Франція помилилась» [12]. Автор вимагає посунути з посади нинішнього міністра зовнішніх справ Лорана Фабіуса за неспроможність оцінити серйозність «української кризи», що призводить до дестабілізації ситуації в Європі. Дослідник критикує американську, німецьку, польську і французьку зовнішню політику щодо України. Автор наголошує, що Франція ігноруючи Україну, робить проблему не лише для себе, а й для всієї Європи, наражаючи її на небезпеку.

Політика Франції в питанні України розкритикована Пилипом Лефортом у статті «Українська криза чи сварка Європи» [9], де автор причину «української кризи» бачить у тому, що ЄС, а саме французький уряд, не зміг домовитись з іншим сильним гравцем на міжнародній арені – з РФ. Аналітик розглядає політику Франції щодо України, аналізуючи сильні та слабкі сторони взаємин двох держав.

Крім аналізу самої «української кризи», франкомовні дослідники привертають увагу до інструментів інформаційного впливу. Французький фахівець Ж. Носетті у своїй статті «Інформаційна війна: російська мережа в Українському конфлікті» [10] описав реакцію Франції та міжнародної спільноти на «інформаційну війну» Росії проти України. Москва знаходиться у стані напруження і конфлікту з західними країнами та намагається послабити вплив Європи на Україну через інформаційну війну і за допомогою мережі інтернет. І тому, на думку дослідника, було обрано дві тактики: перша, посилити вплив російського сегменту в інтернет-мережах і формувати через ЗМІ непривабливий вигляд України в очах західної спільноти. Всупереч деяким успіхам в інформаційній війні розгорнутій Росії проти України на початку конфлікту, використання тактики фальсифікацій та відвертої брехні з боку Москви призвело до протилежного результату – РФ отримала статус держави-агресора.

Якщо франкомовні науковці приділяють велику увагу українським подіям, у свою чергу вітчизняні дослідники, аналізують французьку й європейську політику в питанні України.

У статті Л. Чекаленко «Безпекові тренди Європи. Україна» [7] розкриваються основні аспекти роботи ООН і автор намагається дати відповідь на питання «Чи не вичерпала себе наявна система безпеки у ХХІ ст.?». На думку дослідниці, систему треба переформатувати, зміцнити, можливо шляхом розширення Ради Безпеки ООН. У статті простежується необхідність змін в основні геополітичного виміру щодо безпеки у формулі «Держава-Суспільство-Людина» – Людина має знову стати пріоритетом.

Л. Чекаленко стверджує, що на території України проходить «асиметрична війна», а не «гібридна». Це пояснюється тим, що «гібридна війна» передбачає розгортання громадянської та партизанської війн, що не простежуються на території України.

У статті зазначається: нова концепція європейської безпеки повинна будуватися з залученням України, як одного з вагомих елементів безпекового простору Європи.

Продовжує тему змін у системі безпеки Європейського Союзу праця В. Константинової «Перспективи реформування Організації Об'єднаних Націй в контексті Української кризи» [4]. Дослідниця стверджує, що агресія РФ проти України підтверджує неспроможність ООН виконувати свої основні функції, а саме вирішувати конфлікти на міжнародній арені. У статті аналізуються напрямки реформування ООН. В. Константинова пропонує шляхи вирішення проблеми: реформування існуючої організації або створення нової, але заснованої на сучасних принципах.

У вітчизняній історіографії існує багато праць присвячених ролі нашої країни в Європейській спільноті. Цю тему викладено в статті А. Запороженченко «Україна та ЄС: сучасні реалії міжнародної взаємодії» [2], де пояснюється роль НАТО та ЄС у вирішенні стратегічних проблем безпеки. Аналізуються основні моменти допомоги Європи нашій країні. Крім цього, у статті досліджуються бачення ЄС шляхів подолання «української кризи», а саме: відмова від постачання Україні зброї з боку країн ЄС; припинення військових дій сепаратистів у Донбасі та прямої участі Росії та її військ у конфлікті; за допомогою Спеціальної моніторингової комісії ОБСЄ підтримувати контроль за перемир'ям; узгодження економічних інтересів ЄС, України та Росії; розроблення та ухвалення програми політичних реформ в Україні, покликаних стабілізувати ситуацію в країні.

У статті А. Кабаєвої «Проблема ефективності зусиль ОБСЄ на прикладі вирішення конфлікту в Україні» [3] вивчаються основні проблеми цієї організації в зв'язку з розв'язанням «української кризи». Першопочатково дослідниця виділяє основні чинники, що негативно впливають на ефективність роботи ОБСЄ: відхід від головної мети, якою є рішення значущих загальноєвропейських проблем; безпосереднє здійснення раннього попередження конфліктів; післякризове врегулювання ситуації на тій території, де спостерігалась загроза у європейській спільноті.

Аналізується неспроможність ОБСЄ хоч якось впливати на «українські уроки» на самій території нашої країни, що автоматично призводить до послаблення впливу організації на міжнародній арені. Але, крім критики, А. Кабаєва пропонує шляхи зміцнення ролі ОБСЄ, як важливого дипломатичного гравця: створити чітку правову базу, яка складається з універсальних правил використання ресурсів організації; реформування основних структур та інститутів ОБСЄ (їх скорочення); ухвалення консолідова-

ного установчого акту організації та надання усім рішенням юридичного характеру; створити чіткий контроль в ОБСЄ, який сприятиме системі санкцій політичного та економічного характеру; обрання одноосібного чи колективного лідера організації.

Низку проблем, що стосуються українсько-французьких взаємин у військовій сфері та проблеми «української кризи» аналізує О. Добржанська у статті «Місце України в системі Європейської безпеки» [1]. Її актуальність науковець акцентує на значущості Французької Республіки як однієї з гарантів безпеки Європейського Союзу. Через те, що стабілізація східних кордонів є одним з пріоритетних завдань ЄС, Європа зацікавлена у стабільній ситуації в Україні.

У статті аналізуються основні проблеми ОБСЄ, специфіка взаємин Європейського Союзу і НАТО. Особлива увага приділяється тезі, що Україні необхідно вибудовувати довгострокову стратегію внутрішнього розвитку, а не сподіватись на допомогу організацій, членом яких вона не є.

Крім тези, що «Україна повинна навчитись вирішувати свої проблеми самостійно», особливу увагу дослідників привертає європейський пошук стратегії взаємодії з Україною. У статті О. Мітрофанової «Пошук стратегії взаємодії країн ЄС щодо кризи в Україні» [5] аналізується саме це питання і висловлювання французького уряду, що Україні не потрібно вступати в НАТО тому, що їй ніхто не загрожує і що головне завдання нашої країни – це бути мостом між Європейським Союзом та Росією.

«Українська криза» призвела до змін у системі міжнародної політики, що у свою чергу спонукає до невтішного прогнозу щодо українсько-французького стратегічного партнерства. Аргументується це тим, що Французька Республіка із-за України не хоче псувати свої відносини з Росією й ігнорує умови Будапештського меморандуму, за яким відбулось ядерне роззброєння нашої країни.

Український дослідник В. Ціватий у статті «Франція-Україна: стратегії взаємодії, потенціал та реалії багатосторонньої дипломатії початку XXI століття» [6] стверджує, що для реалізації стратегії інтеграції України до Європейського Союзу потрібне системне поглиблення двостороннього співробітництва з провідними країнами ЄС, і у цьому випадку, актуальніше мати міцні взаємовідносини з Французькою Республікою, бо вона є однією з засновниць Європейського Союзу. Але наразі всі зусилля в обох країнах направлені на будівництво та стабілізацію власних внутрішньодержавних позицій, а не на зовнішню співпрацю.

Для подолання основних проблем в українсько-французькому стратегічному партнерстві, дослідник аналізує умови, які впливають на характер та зміст сучасного стану міжнародних взаємовідносин між Україною та Французькою Республікою, а саме: невідповідність внутрішньої політики української держави задекларованим українською владою зовнішньополітичними пріоритетами інтеграції України до європейських структур і посилення французької присутності у Східній Європі. Якщо взяти до уваги ці фактори, то українсько-французькі відносини є каталізатором інтеграції та можуть бути головною гарантією подальшого прогресивного розвитку української держави.

Таким чином, українська і французька історіографія відрізняються у своїх поглядах щодо «української кризи». Так вітчизняні вче-

ні більше аналізують діяльність міжнародних організацій під час «кризи», іноземні ж вивчають внутрішню та зовнішню політику України. Але всі дослідники спільні в тому, що феномен «української кризи» сильно впливає на сучасні міжнародні відносини, міняючи їх, демонструючи прогалини в міжнародній системі права й потребуючи змін не лише в просторі європейських взаємин, а й масштабах світової політики. Більшість схиляється до того, що потрібно реформувати структуру ОБСЄ для того, щоб зміцнити її вплив на міжнародній арені. Крім цієї пропозиції, науковці виносять і інші варіанти вирішення основних проблем «українських уроків» в політичному та в економічному аспектах. Тому наукові дискурси присвячені питанням «української кризи» потребують подальшого дослідження.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Добржанська О. Місце України в системі Європейської безпеки / О. Добржанська // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 36–37.
2. Запорожченко А. Україна та ЄС: сучасні реалії міжнародної взаємодії / А. Запорожченко // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 148–149.
3. Кабаєва А. Проблема ефективності зусиль ОБСЄ на прикладі вирішення конфлікту в Україні / А. Кабаєва // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 162–165.
4. Константинова В. Перспективи реформування Організації Об'єднаних Націй в контексті Української кризи / В. Константинова // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 42–43.
5. Мітрофанова О. Пошук стратегії взаємодії країн ЄС щодо кризи в Україні / О. Мітрофанова // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 55–57.
6. Ціватий В. Франція-Україна: стратегії взаємодії, потенціал та реалії багатосторонньої дипломатії початку ХХІ століття / В. Ціватий // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 5–8.
7. Чекаленко Л. Безпекові тренди Європи. Україна / Л. Чекаленко // Глобальні витоки і багатостороння дипломатія: зб. тез доповідей (18 березня 2015 р.) / III міжнародний молодіжний форум; [за заг. ред. Кулініча М., Татаренко Н., Ціватого В.]. – К. : ДАУ при МЗС України, 2015. – С. 8–14.
8. Geronimo J. Ukraine: Une bombe géopolitique au coeur de la Guerre tiède / J. Geronimo – Paris: Collection Vie Politique, 2015. – 200 p.
9. Lefort P. La crise ukrainienne ou le malentendu européen / P. Lefort // Politique étrangère – 2014. – Vol. 2. – P. 109–121.
10. Nocetti J. Guerre de l'information: le web russe dans le conflit en Ukraine / J. Nocetti // Focus stratégique – № 62. – 2015. – P. 35–40.
11. Wasylina E. Ukraine: prémices de guerre froide en Europe? / E. Wasylina – Paris: L'Harmattan, 2015. – 156 p.
12. Xavier M. Ukraine. Pourquoi la France s'est trompée / M. Xavier – Paris: Le Rocher edition, 2015. – 186 p.

REFERENCES

1. Dobrzahans'ka O. Misce Ukrai'ny v systemi Jevropejs'koi' bezpeky / O. Dobrzahans'ka // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 36–37.
2. Zaporozhchenko A. Ukrai'na ta JeS: suchasni realii' mizhnarodnoi' vzajemodii' / A. Zaporozhchenko // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 148–149.
3. Kabajeva A. Problema efektyvnosti zusyl' OBSJe na prykladi vyrishennja konfliktu v Ukrai'ni / A. Kabajeva // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 162–165.
4. Konstantynova V. Perspektyvy reformuvannja Organizacii' Ob'jednanyh Nacij v konteksti Ukrai'ns'koi' kryzy / V. Konstantynova // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 42–43.
5. Mitrofanova O. Poshuk strategii' vzajemodii' krai'n JeS shhodo kryzy v Ukrai'ni / O. Mitrofanova // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 55–57.
6. Civatyj V. Francija-Ukrai'na: strategii' vzajemodii', potencial ta realii' bagatostoronni'oi' dyplomatii' pochatku XXI stolittja / V. Civatyj // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K. : DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 5–8.
7. Chekalenko L. Bezpekovi trendy Jevropy. Ukrai'na / L. Chekalenko // Global'ni vytoky i bagatostoronnja dyplomatiya: zb. tez dopovidej (18 bereznja 2015 r.) / III mizhnarodnyj molodizhnyj forum; [za zag. red. Kulinicha M., Tatarenko N., Civatogo V.]. – K.: DAU pry MZS Ukrai'ny, 2015. – C. 8–14.
8. Geronimo J. Ukraine: Une bombe géopolitique au coeur de la Guerre tiède / J. Geronimo – Paris: Collection Vie Politique, 2015. – 200 p.
9. Lefort P. La crise ukrainienne ou le malentendu européen / P. Lefort // Politique étrangère – 2014. – Vol. 2. – P. 109–121.
10. Nocetti J. Guerre de l'information: le web russe dans le conflit en Ukraine / J. Nocetti // Focus stratégique – № 62. – 2015. – P. 35–40.
11. Wasylina E. Ukraine: prémices de guerre froide en Europe? / E. Wasylina – Paris: L'Harmattan, 2015. – 156 p.
12. Xavier M. Ukraine. Pourquoi la France s'est trompée / M. Xavier – Paris: Le Rocher edition, 2015. – 186 p.

© Ольга Савицкая
(Киев)

«УКРАИНСКИЙ КРИЗИС» В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ФРАНКОФОННОЙ ИСТОРИОГРАФИИ

В статье проанализированы научные труды отечественных и франкоязычных историков, посвященные исследованию «украинского кризиса», анализу основных его причин и последствий. «Украинская проблема» («украинские уроки» или «украинский кризис») – это резкое изменение ситуации на мировой арене из-за несостоятельности международных организаций, таких как ООН, ОБСЕ и др., своевременно и адекватно отвечать на вызовы современности.

Статья посвящена раскрытию понятия «украинского кризиса» и анализу научных дискурсов франкоязычных изданий и ученых по «украинской проблеме», а также видение отечественных исследователей по этому вопросу.

Методологической основой работы является комплексный и системный подходы, принципы историзма и научной объективности. С целью сравнения взглядов ученых, применены сравнительный анализ различных источников – научно-сравнительный метод; с помощью проблемно-хронологического метода – выделены тематические вопросы, которые поднимались в историографии на различных этапах ее развития, и, наконец, на основании историко-генетического метода, выяснено обусловленности внешнеполитических отношений Украины на базе внутренней политики.

Цель исследования заключается в выявлении и историографическом анализе имеющегося комплекса публикаций о «украинском кризисе», концептуальных и содержательных особенностей отражения проблемы в исторической литературе; прослежены основные историографические группы исследований и выяснено состояние научной разработки темы отечественной и франкоязычной историографией; проанализирован комплекс источников и обоснованы теоретико-методологические основы научного изучения проблемы; осуществлен историографический анализ проблем политического, экономического и военного сотрудничества Украины со странами Европейского Союза; установлен уровень научности и информативности работ; определены направления будущих исследовательских поисков.

Особое внимание ученых была посвящена деятельности и проблематике современному состоянию таких международных организации, как ОБСЕ, ООН и др., а также взаимоотношений между Украиной и Францией, как одним из основателей Европейского союза и влиятельным игроком на международной арене.

Отечественные и франкоязычные ученые, рассматривая недостатки в работе международных организаций, параллельно предлагают пути их преодоления, что в свою очередь, позволит определенным образом решить «украинский кризис». В статье использованы работы таких франкоязычных ученых: Ж. Жеронимо, П. Лефорта, Ж. Носетти, Х. Васюлины, М. Ксавьера и др. Проанализированы работы украинских исследователей: А. Добржанской, А. Митрофановой, В. Циватого и др.

Вывод посвященный раскрытию различий взглядов в историографических исследованиях «украинского вопроса» отечественных и иностранных ученых, а именно – разница заключается в том, что отечественные исследователи отмечают необходимость своевременного и оперативного реагирования со стороны международных организаций на кризисные ситуации. В свою очередь, иностранные специалисты за основу исследований берут внешнюю и внутреннюю политику Украины – но все исследователи едины в том, что феномен «украинского кризиса» сильно влияет на современные международные отношения, меняя их, демонстрируя пробелы в системе международного права, которая требует изменений не только в пространстве европейских отношений, но и в масштабах мировой политики.

Ключевые слова: Украина, Франция, ЕС, ООН, ОБСЕ, «украинский кризис», международные отношения.

© Olga Savytska
(Kyiv)

«THE UKRAINIAN CRISIS» IN THE DOMESTIC AND FRANCOPHONE HISTORIOGRAPHY

In the article the scientific works of domestic and French-speaking historians devoted to a historiography of the «Ukrainian crisis» are analysed with regard to the main tendencies and consequences of the considering problem. «The Ukrainian problem» («Ukrainian lessons» or the «Ukrainian crisis») is an abrupt change of a global international situation on the world, caused by inability of the international organizations namely – the UN, OSCE, the EU – timely and adequately respond to an emerging contemporary issues and conflicts.

One of the main aim of the article is devoted to disclosing the concept of the «Ukrainian crisis» basing on an analyses of Francophone scientific publications and scientific discourses as for the «Ukrainian problem» as well as the vision of Ukrainian researches and scientists of this issue.

Methodologically the work is grounded on the comprehensive and systematic approach to the stated problem on the bases of the principle of historicism and scientific objectivity. Aiming to compare the views of the scientists is applied of the available sources comparative analysis, i.e. Research and comparative method. Basing on the problem-chronological method is designated of a historiographycal theme questions arised on with the scientific researches and accounting of the historical and genetic method is clarified conditionality of foreign relation of Ukraine seeing Ukrainian internal policy. The methods are based on theoretical developments about the main stages of a world development and domestic historiography; historical and scientific researches, historiographic categories and historiography's methods. As well as a historical and typological, a method of historical synthesis are used as general scientific (the analysis and synthesis, ascension from abstract to concrete and vice versa). The research objective consists of identification and the historiographic analysis of the available complex publications about «the Ukrainian crisis», conceptual and substantial features reflection of a problem in historical literature. The main historiographic groups of researches are tracked to find out a condition of scientific development

of a subject in a domestic and foreign historiography; investigated an initial complex methodological bases of scientific knowledge of a problem are also proved; it is feasible the historiographic analysis of illumination of a problem of political, economic and military cooperation of Ukraine with the countries of the European Union in historical science, established the level of scientific character and informational content of works.

Special attention of scientists has been devoted activity and a current state such international organization as OSCE, the UN, the EU and relationship between Ukraine and France as the one of foundresse of the European Union and one of the main international player. The part of article is devoted to the analysis of the military relations of our country and Europe. The attitude of the EU towards the Russian Federation and Ukraine is analyzed. Domestic and French scientists, except the analysis of shortcomings of the international organizations, in parallel offer versions of their decision that could automatically solving «The Ukrainian crisis». In the article the works of such French-speaking researchers as J. Geronimo, P. Lefort, J. Nocetti, E. Wasylina, M. Xavier, etc. have been used. The publications of the Ukrainian researchers are analysed namely: A. Dobrzhanskaya, A. Mitrofanova, V. Tsivaty, etc. Finally it has been allocated that a domestic and foreign historiography regarding of the «Ukrainian question» are significantly differ. The difference is that domestic scientists analyze and pay attention to activity of the international organizations during the crisis, but a foreign researchers study Ukraine internal and external acts and attempts to overcome of the crisis. And at the same time all researchers are agreed that the phenomenon of the «Ukrainian crisis» influences on the modern international relations substantially changing them, showing gaps in the international system of security and defense and demanding changes not only in the European relationships, but also in a global relations policy in the world.

Scientific novelty of the article is defined by the purpose and is caused by the maintenance researching tasks as well as a generalization of stages and ways of development of historical science in this direction, stating definition of priorities in contemporary scientific works. In particular, for the first time a complex of the problem subject explains with regard to Ukrainian and French historiography of the «Ukrainian crisis». In the comparative plan are characterized a contribution of domestic and foreign researchers to development of a problem of Ukraine and France cooperation reconsidering a number estimates of stereotypic statements, conclusions, conceptual approaches which dominated in a historiography is received further development. A number of the historical and historiographic problems demanding further studying has been defined. Theoretical generalizations, the actual materials, estimates and conclusions of the thesis can be used when writing historiographic works on history of Ukraine of the end XX – the beginning the 21st century, to promote comprehensive scientific judgment of history diplomatic relations, can make a basis special courses the corresponding subject. Contents and conclusions of the article can be used by scientific and civil figures for carrying out parallels in history of the state, forming conclusions and in forecasting of the future.

Keywords: Ukraine, France, EU, UN, OSCE, «the Ukrainian crisis», international relations.

До редакції надійшла 3.06.2016.